

Asia: VN/30977/2025

Hallituksen esitys valtionhallinnon henkilöstöturvallisuutta edistäväksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

-

2. Huomionne ehdotetusta valtion virkamieslain 6 c §:n muutoksesta ja perusteluista?

-

3. Huomionne ehdotetusta valtion virkamieslain 7 §:n muutoksesta ja perusteluista?

-

4. Huomionne ehdotetusta valtion virkamieslain 19 a §:stä ja perusteluista?

On pidettävä perusteltuna, että kun virkamieheltä muutoinkin edellytetään tehtävän asianmukaisen hoitamisen edellyttämää nuhteettomuutta koko palvelussuhteen ajan, työnantajalla on mahdollisuus teettää henkilöturvallisuusselvitys asiantilan selvittämiseksi myös virkasuhteen aikana. Tosin seuraamukset henkilöturvallisuusselvityksessä mahdollisesti ilmenevistä kielteisistä tiedoista jäävät niiden luonteesta riippuen virkamiesoikeudellisten kurinpitotoimenpiteiden tai äärimmäisessä tilanteessa jopa irtisanomisen varaan. Seuraamuksia lienee vaikea selkeästi määritellä, mutta niitä olisi hyvä jossakin määrin vielä perustelujen tasolla käsitellä.

5. Huomionne ehdotetusta valtion virkamieslain 40 §:n muutoksesta ja perusteluista?

Virkamieslain 40 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta, jonka perusteella virkamies voitaisiin pidättää virantoimituksesta tilanteessa, jossa virkamiehen tehtävät edellyttävät turvallisuusselvitystä, mutta selvitystä ei virkamiehestä johtuvasta syystä voida tehdä. Säännöksellä pyritään turvaamaan viranomaisen toiminta tilanteissa, joissa virkamiehen tehtävien asianmukainen hoitaminen edellyttää voimassa olevaa turvallisuusselvitystä ja joissa viranomaisella ei nykyisin ole selkeää toimivaltaperustaa puuttua tilanteeseen.

Lienee tähänkin saakka harvinaista, että suostumusta turvallisuusselvityksen tekemiseen ei olisi annettu, mutta nyt jatkossa selvityksen tekemisen estäminen voisi johtaa virantoimituksesta

pidättämiseen. Kieltäytymiselle suostumuksen antamisesta olisi siten selkä sanktio. Tämä herättää kysymyksen suostumuksen luonteesta suostumuksena, koska suostumus on pakko antaa, jotta välttyisi seuraamukselta. Käytännössä lienee vaikeaa harkita, missä tilanteessa virantoimituksesta pidättämisspätös tehdään. Harkintavaltaa päätöksenteossa pitäisi käyttää myös yhdenvertaisesti muihin virkamiehiin nähden. Avoimeksi jää sekin, miten asiassa edettäisiin sen jälkeen, mikäli suostumusta selvitykseen ei saataisi virantoimituksesta pidättämisestä huolimatta. Ilmeisesti seuraavaksi tulisi kysymykseen virkamiehen irtisanominen. Säännöksen soveltaminen edellyttää käytännössä huolellista hallintomenettelyä alkaen jo siitä, että virkamies on tietoinen turvallisuusselvityksen tekemisen edellytyksistä sekä seuraamuksista, mikäli virkamies ei myötävaikuta asian etenemiseen. Virantoimituksesta pidättämisspätökset voivat tuoda myös lisää valituksia hallinto-oikeuksiin. Tosin valitusten määrän voidaan arvioida olevan varsin vähäinen, koska suostumuksen saaminen ei liene ollut ainakaan tähän asti suuri ongelma. Kuten korkeimman hallinto-oikeuden antamassa lausunnossa on todettu, tuomareiden erityisasema voisi vaatia tämän muutosehdotuksen osalta vielä lisäarviointia.

6. Huomionne ehdotetusta turvallisuusselvityslain 50 §:n muutoksesta ja perusteluista?

-

7. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

-

Pitkäranta Ann-Mari
Helsingin hallinto-oikeus